

Existence or Lack of a Genuine Link between Vessel and Flag of Registry", Dok. TD/B/C.4/177-TD/B/C.4/AC.1/3 (o prvom zasjedanju Radne grupe od 6. do 10.II 1978, § 11 (str.5).

2/ Rješidba u slučaju "Camilla M." je objavljena u LLR 1979, 1, 26 i u European Transport Law, XIV/1979 /str.370 i d.

3/ Takva su stajališta izražavali predstavnici država u razvoju u dokumentu citiranom pod 1/ i na drugom zasjedanju Radne grupe od 14. do 22.II 1980. (V. Dok. "Report of the Ad hoc Intergovernmental Working Group on the Economic Consequences of the Existence or Lack of a Genuine Link between Vessel and Flag of Registry on its second session", TD/B/784-TD/B/C.4/191 - TD/B/C.4/AC.1/3, passim.)

ENGLJSKI APELACIONI SUD

Presuda od 25,26,27. i
30.IV i od 1.V 1978.

Toepfer c/a Lenersan-Poortman N.V.

i

Toepfer c/a Verheijdens Veervoeder Commissiehandel

Suci: L.J. Megaw, L.J. Eveleigh i L.J. Brandon

Pomorska kupoprodaja CIF - Kupoprodajni ugovori sklopljeni po standardnim uvjetima FOSFA 12 - Plaćanje uz prijem dokumenata - Klausula plaćanja točno određuje datum kada plaćanje treba biti izvršeno - Prodavatelji predali dokumente kupcima nakon vremena utvrdjenog u ugovoru - Kupci imaju pravo na raskid ugovora nakon što su odbili prijem dokumenata koji su im bili ponudjeni po isteku ugovorom utvrdjenog vremena

Tužitelji kao prodavatelji u ovom sporu, Alfred C. Toepfer iz Hamburga, kupili su 1.000 tona uljne repice od United Grain Growers of Winnipeg, CIF Rotterdam (Europort, ukrcaj u studenom/prosincu 1974). Potom su ponovo prodali 400 tona Verheijdens Veervoeder Commissiehandel i 350 tona Lenersan-Poortman N.V. - oba kupci, tuženi u ovom sporu.

Kupoprodajni ugovori između tužitelja i tuženih sklopljeni su na osnovi standardnih uvjeta Federation of Oil Seeds and Fats Associations Ltd. (u nastavku FOSFA) ugovora 12 koji sadrži slijedeću specijalnu klauzulu:

Plaćanje: u gotovini uz primitak dokumenata i/ili naloga za izručenje ("delivery order") po dolasku broda u luku iskrcaja, no ne kasnije od dvadeset dana po izdavanju teretnice brzojavno, za račun kupaca.

Uljna repica je bila ukrcana na brod "Grand Justice" u Thunder Bayu (Kanada). Teretnice su bile izdane 11. prosinca. U skladu s klauzulom 3 iz ugovora, krcatelji su 17. prosinca izdali priopćenje, koje su prodavatelji odmah proslijedili kupcima. Spomenuta klauzula br. 3 između ostalog predviđa:

... prodavatelji će u Evropi izdati priopćenje u kojem će navesti ime broda, datum izdanja teretnice ili teretnica i približnu težinu... najkasnije 14 dana od datuma izdanja teretnice... Priopćenja prodavateljeva posrednika bit će prihvaćena od kupaca iako su ih primili nakon isteka 14 dana od datuma izdanja teretnice, ako su takva priopćenja prosljedjena četrnaestog dana bez odlaganja...

Plaćanje tereta bilo je utvrđeno po dolasku broda, a dospijeće plaćanja 20 dana nakon datuma izdanja teretnice, tj. 31. prosinca 1974. Međutim, 20. prosinca 1974. došlo je do nasukanja broda u St. Lawrence River. Tom prilikom brod je pretrpio teška oštećenja. Popravak se znatno odužio, pa je u ožujku 1975. teret prekrčan, te je stigao u Evropu u travnju 1975.

Tužitelji-prodavatelji su primili teretnice u siječnju 1975, a nalog za izručenje je upućen tuženim kupcima u veljači iste godine. Tuženi su odbili nalog za izručenje uz obrazloženje da im je upućen po isteku ugovorenog vremena.

Tužitelji su 4. ožujka izjavili da su tuženi kupci krivi za neizvršenje ugovora. Spor koji je tada nastao bio je upućen na rješavanje arbitraži.

Apelacioni odbor FOSFA-e (Committee of Appeal of FOSFA) odlučio je u korist prodavatelja-tužitelja u ovom sporu, ali je o svojoj odluci u obliku "posebnog pitanja"

("special case") zatražio mišljenje suda.

Prvostepeni sudac odlučio je u korist kupaca-tuženih.

Prodavatelji su potom uložili žalbu Apelacionom sudu zbog prvostepene presude donijete u korist kupaca, koja se temelji na stajalištu da su kupci imali pravo odbiti prihvaćanje dokumenata jer im je predaja dokumenata ponudjena nakon isteka ugovorenog vremena.

Apelacioni sud je potvrdio prvostepenu presudu uz opsežno obrazloženje što ga je u svojem votumu dao sudac Brandon.

On prije svega ističe da se zapravo radi o dva odvojena spora, koji su nastali između tužitelja kao prodavatelja - A.C. Toepfer i tuženih kao kupaca, Lenersan-Poortman N.V. iz Rotterdama s jedne strane, te ponovo tužitelja kao prodavatelja - A.C. Toepfer i Verheijdens Veervoeder Commissiehandel takodjer iz Rotterdama kao kupaca s druge strane. S obzirom da se radi o istom pitanju, nastalom u isto vrijeme i oko istog tereta, to su oba spora pred Apelacionim sudom rješavana zajedno, tako što se spominju tužitelji-prodavatelji (Toepfer) i tuženi-kupci (to su i Lenersan-Poortman i Verheijdens Veervoeder Commissiehandel).

Sudac Brandon je potom naglasio da je prvostepena odluka zasnovana prije svega na činjenici da su prodavatelji prekasno predali dokumente kupcima (teretnice izdane 11. prosinca 1974, predane su kupcima u veljači 1975).

Da bi se potvrdilo ovo stajalište treba odgovoriti na slijedeća dva pitanja: da li ugovori obvezuju prodavatelje na predaju dokumenata ranije no što su to oni učinili i da li, ako je tako, njihov propust da to učine ovlašćuje kupce na odbijanje prijema dokumenata koji su im predani kasno?

Odgovor na ova pitanja dala je pomna analiza klauzule plaćanja koja je ranije citirana. Nedvojbeno je da su kupci obvezni platiti u gotovini uz primitak dokumenata, ako su ih prodavatelji predali po dolasku broda ili dvadeset dana po izdanju teretnice. Ključno pitanje u sporu je dakle: da li klauzula postavlja obostranu obvezu - prodavateljima da predaju dokumente na vrijeme, a kupcima da plate do određenog datuma.

Iz rečenog proizlazi zahtjev za suradnjom stranaka, jer jedino ako se obje stranke pridržavaju svojeg dijela u izvršenju ugovornih obveza može doći do očekivanog rezultata. Misao vodilja pri zaključenju ugovora trebala bi biti ta, da su i prodavatelji i kupci, svaki sa svoje strane, spremni učiniti sve potrebno kako bi se uspjela izvršiti zamjena (dokumenti - plaćanje) do datuma određenog za plaćanje. Iz navedenog slijedi da su prodavatelji doista obvezni na predaju dokumenata na vrijeme, kako bi ih kupci preuzeli i platili na ugovorom točno određen dan.

U nastavku svojeg izlaganja sudac Brandon na zanimljiv način izlaže problem "izvjesnosti" koji je od velikog značaja za sve trgovačke transakcije. Govoreći o predaji dokumenata od strane prodavatelja kupcima, moguća su ova tri slučaja:

1. prodavatelji mogu predati dokumente prije datuma propisanog za plaćanje: kupci su tada dužni primiti ih, te mogu platiti odmah, no nisu na to obvezani sve do propisanog datuma;

2. prodavatelji mogu predati dokumente na, ili neposredno prije propisanog datuma: kupci su dužni primiti ih i platiti tog datuma;

3. prodavatelji mogu predati dokumente nakon datuma propisanog za plaćanje (pod određenim okolnostima čak i nakon dolaska broda): obveza kupaca da plate uz njihov primitak, na propisani datum, odgadja se do takvog kasnijeg primitka.

Očito je da bi dopuštanje ove posljednje mogućnosti stvorilo neizvjesnost i nesigurnost za kupce, te je izvan svake sumnje da je namjera klauzule plaćanja bila da se to izbjegne. Stoga i ovdje dolazi do zaključka da je obveza prodavatelja uistinu bila da predaju dokumente na vrijeme, kako bi ih kupci mogli prihvatiti i platiti do datuma propisanog za plaćanje.

Iz klauzule plaćanja proizlazi da su prodavatelji bili obvezni predati dokumente kupcima kako bi im omogućili plaćanje do propisanog datuma, a taj datum je utvrđen na 20 dana po izdavanju teretnica (11. prosinca 1974. su izdane teretnice, dan određen za plaćanje je bio 31. prosinca 1974); prodavatelji su međjutim propustili izvršiti svoju obvezu predaje dokumenata na vrijeme.

I posljednje pitanje koje se nadovezuje na sve rečeno jest: da li su kupci bili slijedom toga ovlaštteni na raskinuću ugovora.

Nakon razmatranja različitih mogućnosti došlo se do zaključka, prema riječima suca Brandona, da je obveza prodavatelja da predaju dokumente na vrijeme bila bitan uvjet iz ugovora, te da su zbog njegova nepoštivanja od strane prodavatelja kupci bili ovlašteni na izjavu o raskinuću ugovora, nakon što su odbili prijem dokumenata.

Time je definitivno potvrđena prvostepena odluka.

Dopuštenje na ulaganje žalbe Kući lordova je odbijeno.

(LLR 1980, 2, str.143)

K.V.

Bilješka. - Ova presuda je od načelne važnosti za prosudjivanje značenja rokova u ugovorima o pomorskoj kupoprodaji CIF. Žalba na Kuću lordova je odbijena, pa je prema tome opravdano očekivati da će ova presuda postati obvezatni precedent za sve slučajeve utemeljene na obradjenom ugovoru, a vjerojatno i šire od toga.

K.V.

APELACIONI SUD, Bordeaux

Presuda od 3. IV 1979.

Brodovi: Trgovački brod
"Mananjary" i tegljač
"Ouessant"

Nesreća na tegljaču - Početak tegljenja - Odgovornost - Kod tegljenja potrebno je znati ne samo tegljenje, već i sve neophodne manevre za uspješno tegljenje - Prema čl.26.Zakona od 3. siječnja 1969. kapetan tegljenog broda je taj koji vodi operaciju tegljenja - U slučaju nesreća na radu, čl.11. Zakona od 23. travnja 1898. daje pravo oštećenome da podigne tužbu protiv odgovornih osoba koje su postupale namjerno ili grubom nepažnjom

Tužitelj je povrijedjeni mornar trgovačkog broda "Mananjary". Tuženi su kapetan broda "Mananjary" i "Stè Malgache de transports maritimes" (Udruženje malgaških pomorskih transporta).